

Ministrul Finantelor: Nu vad 2024 ca un an în care sa avem revolutie si reforma fiscala

Anul acesta se va încheia cu un deficit bugetar estimat la 5,5% din PIB, iar tinta pentru anul viitor este de 4,5% -5%, afirma, într-un interviu acordat AGERPRES, ministrul Finantelor, Marcel Bolos.

Ministrul a explicat de ce s-a renuntat la rectificarea bugetara în acest an, precizând ca nu ar fi existat un control pe cheltuieli astfel încât sa poata fi atinsa tinta de deficit, iar în lipsa controlului pe cheltuiala publica riscul de a depasi 5,5% este destul de mare.

El a vorbit si despre proiectul de buget pentru anul viitor, mentionând ca saptamâna viitoare ar urma sa înceapa discutiile în Coalitie, iar pâna la jumatatea lunii viitoare ar trebui aprobate limitele la ordonatorii de credite si introduse în sistemul informatic. Decizia cu privire la trimiterea în Parlament a proiectului de buget apartine Coalitiei, dar ministrul Finantelor apreciaza ca ar fi bine sa aiba loc în decembrie. Totodata, ministrul Finantelor crede ca 2024 nu este unul cu o miza pe reforma fiscala având în vedere alegerile programate si pledeaza pentru o stabilitate politica.

AGERPRES: As începe cu o întrebare cheie, care va fi nivelul deficitului bugetar la final de an? Și cât estimati ca va fi în 2024?

Marcel Bolos: Sunt întrebări destul de complexe, pentru ca demersurile pe care noi le facem sunt cele care sa asigure încadrarea în angajamentele pe care le avem discutate cu Comisia Europeana si anume 5,5% din PIB pâna la sfârșitul anului. Sigur ca noi avem în programul de convergenta 4,4% din PIB, dar asa cum arata perspectivele, în lipsa unor masuri consistente, care erau prevazute în Legea privind masurile fiscal-bugetare si care, din pacate, a fost aprobata si asumata în Parlament destul de târziu, trebuie sa facem toate demersurile necesare pe ceea ce înseamna gestionarea mai eficienta a banilor publici si sa avem încadrarea în cei 5,5% din PIB pâna la sfârșitul anului 2023.

Iar în ceea ce priveste anul 2024, având în vedere ca este un an care presupune si cheltuieli pe zona aceasta de activitati electorale si organizarea rundelor de alegeri pe care le are România si tinând cont de tot acest context al intrării în vigoare a legii cu noile masuri fiscal-bugetare, tinta noastra este sa avem un deficit bugetar undeva între 4,5% din PIB, pâna la 5% din PIB. Acesta este un obiectiv pe care l-am avea în programul de convergenta ajustat, pentru care va trebui sa initiem demersuri cu Comisia Europeana si sa ajungem la o ajustare a deficitului bugetar, astfel încât sa ne încadram în prevederile Tratatului de la Maastricht, respectiv 3% din PIB pentru deficitul bugetar si 60% din PIB pentru datoria publica.

De ce ati renuntat la rectificarea bugetara, o procedura considerata transparenta pentru redistribuire de fonduri bugetare?

Am renuntat la rectificarea bugetara pentru ca nu avem control pe cheltuieli astfel încât sa ne atingem tinta de 5,5% din PIB, asa cum am mentionat-o. Iar în lipsa controlului pe cheltuiala publica pe care o platim din bugetul de stat sau din celelalte bugete, riscul de a depasi cei 5,5% este destul de mare. Și atunci ar trebui sa adaptam mecanismele de finantare a cheltuielilor publice la noile realitati. Și aici obiectivul nostru a fost acela de a avea controlul pe cheltuiala si a nu lasa prin rectificarea bugetara. Odata o suma aprobata unui ordonator de credite, are dreptul sa efectueze si sa angajeze respectiva cheltuiala si atunci trebuie sa fim foarte responsabili si prudenti cu astfel de cheltuieli. Pentru ca si în familie, daca ai 100 lei, de 100 lei cheltuiesti. Nu poti sa ai 100 lei si sa cheltuiesti de 300. Acest lucru este imposibil. Asa si în bugetul de stat, trebuie sa avem aceste reguli împreuna cu autoritatile locale. Pentru ca este un obiectiv de tara angajamentul pe zona aceasta a deficitului bugetar si noi, cu

totii, suntem interesati ca România sa poata sa-si implementeze investitiile pe care le are din fonduri europene. Este prioritatea absoluta a României si ratarea unei astfel de prioritati ar arunca în blocaj un proces de modernizare al României care este unic în momentul de fata.

Sunt voci care va acuza ca astfel ascundeti situatia dezastruoasa a finantelor tarii. Cum comentati?

Nu le ascund, de vreme ce Fondul de rezerva bugetara se aproba în Guvern si de vreme ce aceste cheltuieli sunt cunoscute la fiecare sedinta de Guvern. Mai degraba controlam aceste cheltuieli pentru a ramâne fermi pe angajamentele pe care le are România. Altfel, dezmaturile care ar putea avea loc prin rectificarea bugetara sau prin aceste acuze nedrepte care ni se aduc ar putea crea mari probleme României pe termen lung. Daca acum nu am lua masuri, anul viitor am fi acuzati de toata lumea ca Ministerul Finantelor n-a facut nimic ca sa nu ajungem în situatia de suspendare a fondurilor europene. Și sigur, aici, cu toate ca sunt voci care ne critica, noi trebuie sa ramânem consecventi pe ceea ce trebuie facut pentru ca sa ajungem pe o traiectorie normala a deficitului bugetar, pentru ca deficitul bugetar înseamna ca de fapt tu cheltui mai multi bani decât ai. Este simplu si acest lucru nu este acceptat pe termen lung la nivelul Uniunii Europene.

Câti bani sunt în prezent la Fondul de rezerva si cu ce suma se va încheia anul?

Noi alimentam Fondul de rezerva în functie de necesitatile de cheltuieli pe care le avem si de aceea o sa vedeti ca de fiecare data apar, la fiecare sedinta de Guvern, hotarârile pe care Guvernul le are în functie de tipurile de situatii pe care le avem si sigur, alimentarea, este foarte important de retinut, nu se face decât în functie de aceste necesitati. Altfel, daca noi alimentam Fondul de rezerva bugetara cu întreaga suma pe care o avem la dispozitie, ordonatorii de credit sunt foarte dornici ca sa faca cheltuieli si peste noapte n-am mai avea niciun leu în Fondul de rezerva bugetara. Ori, nu ne putem permite acest lucru si de aceea controlul cheltuielilor împreuna cu alimentarea fondului de rezerva bugetara doar în functie de necesitati sunt reguli dure, dar necesare pentru tara, astfel încât sa putem sa ne continuam obiectivele de tara, respectiv sa putem sa asiguram sustenabilitatea finantelor publice ale României.

Ce impact bugetar va avea noul proiect de reducere a cheltuielilor bugetare?

Noul proiect de reducere a cheltuielilor tinteste mentinerea cheltuielilor de functionare ale statului si a celor de investitii din bugetele proprii în limita cheltuielilor de peste an. Deci, cu alte cuvinte, daca spre exemplu, ai platit chirii de 100 lei pe an nu poti sa vii sub nicio forma, ca ordonator de credite, sa-mi spui ca în lunile noiembrie si decembrie tu platesti 500 lei, ca asa scrie în contract sau nu stiu ce alte situatii care pot sa apara. Și, de aceea, vazând ce s-a întâmplat în cursul anilor 2022, 2021, 2020 cu aceste tipuri de cheltuieli conjuncturale, sunt cheltuielile care se nasc în lunile noiembrie si decembrie... Și va dau doua exemple. În anul 2022, cheltuielile de functionare ale autoritatilor locale, ale primariilor, desi au avut o medie lunara de 1,1 miliarde lei în cursul anului, în lunile noiembrie si decembrie au ajuns la valori record de 4,3 miliarde de lei. Cum se explica sa cresti o cheltuiala de patru ori într-o singura luna? Pentru noi ar însemna o catastrofa din punct de vedere al deficitului bugetar. Și îndemnul nostru si ordonanta asta spune: haideti sa intram în normalitate pentru o situatie care este extrem de dificila pentru tara.

Al doilea exemplu este cel legat de investitii. Deci, tu tot timpul anului n-ai facut investitii, nu vorbesc de investitiile europene, nu vorbesc de investitiile din PNRR, vorbesc de investitiile care se fac cu destul de multa usurinta din bugetul chiar de stat, dar si din bugetele locale, când, desi ai o medie lunara de 1,4 miliarde lei, la sfârșitul anului ajunge la 5 miliarde de lei. Deci, pentru noi astfel de situatii, studiindu-le în 2021, în 2020, vazând ce se întâmpla, sigur ca m-am îngrijorat foarte mult, ca ministru al Finantelor, si am propus ca aceste masuri sa le implementam tocmai pentru ca angajamentele noastre sa nu devina din 5,5% sa ne trezim ca avem deficitul bugetar de 7% - 8%. Eu l-am considerat un obiectiv de tara important pentru ca sa securizam, asa cum am precizat, anul viitor, când este an important si din punct de vedere electoral, dar si din punct de vedere al continuarii

proiectelor de investitii. Ce ar însemna ca fondurile pentru PNRR sa fie întrerupte un an de zile, când noi avem deadline de finalizare a PNRR-ului pe 31 august 2026? Atunci am fi ramas fara termen de implementare suficient la proiecte si am fi aruncat în aer sansa noastra de a moderniza tara.

Furnizorii de energie semnaleaza ca articolul 14 din noul proiect de OUG privind limitarea cheltuielilor bugetare va bloca tot lantul energetic si solicita eliminarea acestuia. Vetii tine cont de solicitarea lor?

Apocalipsa aceasta fiscala si acum vad ca si apocalipsa aceasta pe energie, în perioada aceasta în care s-a aprobat Legea privind masurile fiscal-bugetare si erau în pelerinaj la autoritatile statului cei care erau nemultumiti, nu cred ca este întotdeauna de bun augur. Eu înțeleg fenomenul si înțeleg faptul ca toata lumea vrea pe bugetul de stat sa finanteze toate cheltuielile, dar noi am impus o regula extrem de simpla, ca toti banii care vin în Fondul de tranzitie bugetara, împreuna cu banii din Fondul de solidaritate, merg pe compensarea de facturi. Și trebuie sa stie furnizorii de energie ca asa cum au avut preturi triplate si crescute exponential în perioada de criza si s-au complacut în a avea acele....sigur o sa fiu criticat ca au si platit impozit pe profit corespunzator, da, este adevarat, dar au fost în perioada în care au avut aceste profituri. În continuare avem o diferenta uriasa între pretul din contractele de furnizare pe care le-au încheiat si pretul la bursa, care a scazut simtitor. Și unde exista multi bani, exista si multa dorinta de a câstiga si mai multi bani. Ceea ce este un demers firesc, îl înțeleg, dar trebuie sa avem orânduiala în cheltuielile pe care le are statul, pentru ca aceasta cheltuiala nu este o cheltuiala usoara pe stat si nu este una care sa se rezume la sute de milioane de lei. Ea este de ordinul miliardelor, poate chiar si zecilor de miliarde de lei si de aceea aceasta regula, pentru moment, o pastram. Sa vedem cum se vor derula mecanismele în continuare pe piata energiei.

Oricum, domnul prim-ministru si împreuna cu domnul viceprim-ministru au dispus sa aiba un dialog cu toti factorii implicati în piata energiei si probabil vor urma si masuri de ajustare a acestor mecanisme, pentru ca este nedrept ca aceasta cheltuiala acum sa se întoarca în bugetul de stat, în conditiile în care pretul pe bursa a scazut simtitor si nu este corect ca mai apoi acest pret din contracte sa se regaseasca si în economia nationala. Gânditi-va ca agentii economici toti se plâng la unison ca platesc preturi uriase la energie, preturi pe care le au prevazute în contracte, si acestea sunt componenta importanta în costul de productie. Ori nu putem sa avem pretentia unei evolutii a preturilor, mai ales la bunurile de consum, descrescatoare daca noi în continuare facem presiune pe costurile de productie.

În ce va consta descentralizarea activitatii pe care o desfasoara Directia Generala Mari Contribuabili pe care ati anuntat-o recent?

Noi avem 3.373 de contribuabili de la care încasam lunar 15 miliarde de lei. Media lunara ajunge la 30-33 de miliarde de lei, cu exceptia lunilor în care încasam impozitul pe profit, când aceasta medie pe care am mentionat-o este depasita. Cei 3.373 de contribuabili au organizate anual inspectii fiscale, undeva în jur de 260 de inspectii fiscale. Daca faceti un calcul simplu, 3.373 împartit la 260 înseamna ca unui contribuabil mare îi vine rândul la inspectie fiscala o data la 10 ani. Nu putem sa avem un management, oricât de mult ne-am dori sa avem rezultate în zona colectarii mai bune a impozitelor si taxelor, daca sunt astazi mari contribuabili care n-au avut parte de inspectie fiscala niciodata. Și atunci se pune problema acestei descentralizari si a altor modificari pe care le avem, pentru ca nici Directia Mari Averi nu are rezultate care sa fie semnificative pentru activitatea pe care o desfasoara si de aceea, în cursul acestei saptamâni, mai precis sâmbata, vom avea discutia cu Agentia Nationala de Administrare Fiscala pentru reorganizarea activitatii si pentru partea de digitalizare. Pentru ca noi suntem într-un blocaj cu întregul proces de digitalizare si în acelasi timp avem structura si capacitatea administrativa a ANAF destul de slabita. Și rezultatele nu pot sa apara ca un miracol peste noapte. Buna colectare de care noi tot vorbim sau combaterea evaziunii fiscale, de care iarasi vorbim foarte mult, acestea nu dau rezultate daca nu luam aceste masuri de substanta pentru regândirea aparatului administrativ-fiscal.

Când estimati ca va fi gata proiectul de buget pentru 2024?

De saptamâna viitoare vor începe discuțiile în Coalitie. Noi trebuie sa avem aceste limite la ordonatorii de credite aprobate pâna cel târziu la mijlocul lunii noiembrie pentru ca sa se poata introduce în programul informatic pe care îl avem la dispozitie. Și sigur, aici decizia va fi luata în Coalitia de guvernare când va fi trimis bugetul în Parlament. Bine ar fi daca acest lucru s-ar întâmpla în luna decembrie, pentru ca anul viitor este an electoral, care dupa aceea va naste pasiuni pe zona aceasta a aprobarii legii bugetului de stat pe anul 2024. Și, sigur, noi, pentru ca ne dorim sa ajustam Programul de convergenta al României, vom avea doua realitati în fata. Prima va fi cea de la sfârșitul anului 2023, când în loc de 4,4% vom avea 5,5% (deficit bugetar, n.r.). Și a doua realitate va fi cea din deficitul bugetar pe care o vom regasi în noua lege a bugetului de stat. Și atunci, daca 5,5% am închis bugetul pe anul 2023 cu deficitul bugetar, este limpede ca nu putem avea un deficit bugetar mai mare în 2024, ci trebuie sa fie cu cel puțin 0,5 puncte procentuale (mai mic - n.r). Deci, cum am mentionat, între 4,5% si 5,5% si usor-usor sa intram într-o traectorie de ajustare bugetara, fiindca este foarte greu pentru orice ministru de Finante. Gânditi-va ca în 2020 eram la 9,2% din PIB si fara niciun fel de masura fiscala additionala complementara, sa ajungi la 3%, cum eram înainte, este absolut imposibil si trebuie sa fim foarte pragmatici si realisti din acest punct de vedere.

Pentru anul viitor mai sunt prevazute modificari fiscale? La ce ne putem astepta?

Anul viitor nu este un an cu o miza pe reforma fiscala sub nicio forma. Este în schimb un an în care avem din nou o realitate în fata si nu ma feresc sa spun acest lucru. Aceasta realitate se cheama cererea de plata numarul IV pe care România va trebui sa o depuna pentru Planul National de Redresare si Rezilienta. Acea cerere de rambursare sau de plata, cum îi spunem noi, are reforma fiscala în ea cuprinsa. Reforma fiscala care s-a scris în Planul National de Redresare si Rezilienta de predecesorii nostri este mult mai dura decât legea privind masurile fiscal-bugetare. Am spus si nu ma feresc sa spun ca sunt trei masuri propuse de raportul Bancii Mondiale. Aici discutam de: 1. impozitul progresiv, 2. o cota unica de TVA si 3. unificarea cotei de CASS cu impozitul pe venit. Lucruri care sunt cunoscute în spatiul public si nu sunt o noutate. Deci, aici Coalitia de guvernare va trebui sa decida asupra politicii fiscale. Dar nu vad anul 2024 ca un an în care sa avem revolutie si reforma fiscala. Este un an în care avem nevoie de liniste, de stabilitate politica, de coeziune sociala si sa se poata desfasura alegerile asa cum sunt ele prevazute si de abia dupa aceea reforma fiscala sa redevina de actualitate, fiindca si gândirea unei reforme fiscale anul viitor va fi foarte dificila si exploatata electoral în toate campaniile electorale. Și nu cred ca avem nevoie de o forfota politica pentru reforma fiscala, pentru ca este vorba de viitorul nostru si este vorba de o politica fiscala care trebuie foarte bine gândita si elaborata, într-o perioada în care românii nu sunt foarte bogati, sunt saraci, si într-o perioada în care avem nevoie de dezvoltare economica si sa nu facem din politica fiscala sa fie un dusman al dezvoltarii economice.

As pune tot aici întrebarea când estimati ca se va încheia ciclul modificarilor fiscale si aici le am în vedere si pe cele cerute de PNRR?

Acum noi mai avem trei categorii de masuri pe care inevitabil trebuie sa le luam. Sunt, daca vreti, continuarea masurilor din pachetul de masuri fiscal-bugetare, dar acestea sunt mai multe masuri de disciplina fiscala. Nu discutam de impozite si taxe noi. Exclus acest lucru. Discutam de masuri de disciplina fiscala, evitarea fragmentarii afacerilor, evitarea optimizarilor fiscale, o mai buna asezare a impozitului pe profit. Deci sunt masuri oarecum de consolidare fiscala care sunt cuprinse în acest pachet de masuri. Apoi, sigur, inevitabil trebuie sa luam masurile care vor sta la baza fundamentarii bugetului de stat pentru anul 2024. Acestea, si acest pachet de masuri va trebui sa îl luam pâna la trimiterea legii în Parlament, legii bugetului de stat pe anul 2024, si desigur, cum am spus, al treilea pachet de masuri este cel care priveste reforma fiscala, dar nu îl vad conturat în anul 2024, mai degraba în primele luni ale anului 2025.

FMI vorbea la finalul vizitei în România despre o noua eficientizare a TVA. Aveti în vedere masuri în acest sens?

Masurile în ceea ce privește taxa pe valoare adăugată și combaterea evaziunii fiscale, pentru că aici fenomenul cu care ne confruntăm este acela de evitare a declarării și ulterior a imposibilității colectării taxei pe valoarea adăugată....fenomenele sunt cele care se știu: utilizarea firmelor fantoma pentru ca să se poată evidenția tranzacțiile acestea fictive și ulterior lichidarea judiciară a companiilor, în condițiile în care sunt creanțe consistente ale bugetului de stat puse în pericol. Acesta este un fenomen pe care va trebui să îl stăpânim bine și să fim foarte pragmatici și realisti pentru ceea ce înseamnă combaterea evaziunii fiscale. Și avem, sigur, activitățile acestea economice ilicite pe care noua lege, intrând în vigoare...de la cuantumul amenzilor până la actualizarea faptelor contravenționale, un fel de radiografie a activităților economice ilicite care va ajuta foarte mult taxa pe valoare adăugată. Ea depinde foarte mult de consum. E un impozit pe consum pe care îl suportă consumatorul final și de aici, de la faptul că-l suportă consumatorul final, până la activitățile economice ilicite și ulterior afectările acestea pe care le avem prin intermediul și utilizarea societăților fantoma dau serioase batai de cap pentru ceea ce înseamnă colectarea TVA-ului. Și ați văzut că suntem pe ultimul loc în Uniunea Europeană la TVA-ul care este neîncasat. Deci valoarea pe care o avem neîncasată de 9 miliarde de euro. Nu știu cât sunt de veridice acele informații și dacă chiar 9 miliarde de euro e valoarea finală. Însă pot să vă spun că este un impozit care depășește 110 miliarde lei în momentul de față încasare la bugetul de stat. Cel care ne sprijină, alături de CAS și CASS, pentru că principalele servicii publice ale statului să poată fi finanțate. Ar pune în pericol toată funcționarea aparatului de stat dacă n-am putea încasa și n-am avea un control eficient asupra acestor venituri care se virează la bugetul de stat și bugetul asigurărilor sociale.

Care estimați că va fi impactul modificărilor fiscale asupra inflației și asupra creșterii economice în acest an dar mai ales în 2024?

Dacă le luăm așa, toată lumea se referă la impozitul pe cifra de afaceri. Aici, sigur, noi am avut în vedere că pragul acesta de 50 de milioane de euro să nu afecteze firmele mici, pentru că acolo probabilitatea de a se transfera în costuri este destul de mare. Și atunci, practic ca să nu afectăm marea masă a companiilor și în felul acesta să se declanșeze un proces inflaționist ca urmare a transferului pe costuri a acestei taxe - impozit pe cifra de afaceri, cel mai corect ca denumire - sigur, aici, la firmele de peste 50 de milioane de euro, sunt multe discuții pe acest domeniu, inclusiv asupra faptului că cei care ar avea o rată a profitabilității sub 3% ar fi cei mai impactați și aici ar fi presiune pe transferul asupra costurilor. Eu aș merge pe implementare pe o perioadă de timp a acestei taxe, acestui impozit pe cifra de afaceri și să vedem care sunt rezultatele și măsura în care cu adevărat sunt afectate în general întreprinderile și companiile care sunt platitoare de impozit pe cifra de afaceri, dar sub nicio formă nu cred că am discuta de un transfer asupra ratelor la bănci și să avem aici surpriza de a înregistra o creștere a costului cu finanțarea la bănci.

Și chiar nu mă gândesc deloc la petrol și gaze naturale, unde noi ne uităm și în performanța economică pe care ei o înregistrează și vedem profiturile consistente și ar fi nedrept față de consumatori dacă acesta ar fi un prilej de creștere a pretului la combustibil sau măsuri care ar perturba activitatea economică a statului român. Deci, din acest punct de vedere, cred că riscul acesta inflaționist și al transferului asupra costurilor ar trebui să fie unul mediu. Să nu discutăm de un risc iminent. Nu ar fi justificat, dar niciodată în astfel de situații nu poți să spui niciodată și să vedem cum se vor derula mecanismele de implementare. Oricum, e o centură de siguranță financiară a statului fără de care sustenabilitatea financiară este foarte, foarte greu de asigurat.

Și mai am o întrebare. Am văzut în ordonanța privind măsurile fiscale o prevedere referitor la faptul că persoanele juridice fără scop patrimonial care au primit sponsorizări sau sume din impozitul pe profit vor trebui să întocmească o declarație care însoțește declarațiile financiare în care se evidențiază sumele respective, respectiv utilizarea. Inclusiv biserica primește astfel de sume și voiam să vă întreb dacă se dorește o analiză exhaustivă a banilor care intra acolo?

Acum, fără niciun control, sponsorizările și donațiile, care sunt de la momentul la care s-a pus în aplicare mecanismul de sponsorizare de peste 8 miliarde de lei, să nu ai niciun control pe 8 miliarde de lei... Gândiți-vă că

acestia sunt banii care ar completa foarte bine nevoile de finantare pentru salariile profesorilor sau foarte bine nevoile de finantare pentru cresterea pensiilor la pensionari. Deci, noi lasam acesti bani pentru ca în continuare activitatile filantropice si sociale sa se poata desfasura, dar asta nu înseamna ca nu dau socoteala pentru bani. Este cel putin o datorie morala ca sa prezinte un raport asupra modului în care folosesc acesti bani. Și nu cred ca astazi, daca cineva aude ca ai 8 miliarde de lei pentru donatii si sponsorizari si Comisia Europeana vede aceste sume fara niciun control, nu cred ca e de bun augur si nu cred ca nu ne-ar împinge Comisia de la spate încât asupra acestor sume sa avem nu numai control, dar si sa le reducem simtitor.